№ 11-12. Ціна 30 к.

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Червень (іюнь) 1917 р.

УКЛАДАЄ і ВИДАЄ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ.

Адреса: Київ, В.-Володимирська, Педагогічний Музей.

Другий Військовий Все-український з'їзд.

Пятого червня в 11 годині ранку роспочався другий Всеукр. Військ. зьїзд представників війська з фронту та тилу. Великий мійський театр ледве уміщав силу делегатів, яка з'їхалась. Збори відчиняє член Генерального військового комітету Петлюра. В коротенькій промові згадуючи важливість менту та невідкладну потребу українському народові та військові розвязати цілу низку пекучих питань, Петлюра дає справоздання про працю Генерального Комітету. Кінчає свою промову Петлюра виголошенням „Слава українському військові" а потім пропонує зборам вибрати президіум. Від імені Генер. Коміт. радить вибрати президіум *з 5 чоловік.* Виникають з цього приводу довгі та горячі дебати. Під час дебатів на з'їзд приходить проф. М. Грушевський, якого збори вітають вигуками „слава".

Коли принціпіяльно справу з президіумом було вирішено і було проголошено прізвища кандідатів до президіуму, оповіщено було перерву на десять хвилин. Підчас перерви підрахована була кількість мандатів та розпреділення їх по частинам військ. З'їхалося 1988 делегатів від більш як півтора міліону организованих українських вояків. Після перерви знову беруться до вибору президіуму. Вибрано відкритим голосуванням Курявого, Левицького, Дудкина, Сивошапку та Гаврилюка. Після вибору президіуму збори запрошують почесним головою з'їзду проф. Грушевського. Гаврилюк, якому було передано на той час обов'язки голови, дає слово проф. Грушевському, який від імені Центральної Укр. Ради вітає представників озброєного українського народу. Проф. Грушевський вказує в своїй промові на те, що Центр. Рада вибрана конгресом, поповнена уже представниками селянства, обраними на селянському з'їзді. Тепер-же військовий з'їзд має вибрати з себе раду військових депутатів, яка увійде в склад Центр. Ради. Коли в найближчому часі робітничий з'їзд вибере з себе раду робітничих депутатів і та теж увійде в склад Центр. Ради, то тоді вона буде дійсним представником українського народу і зможе оборонити та забезпечити права свого народу в ті тяжкі часи, які наближаються.

Розповівши про переговори з Тимчасовим Урядом та їх неуспіх, проф. Грушевський вказує на те, що тепер український народ сам мусить подбати, щоб українська земля перейшла щасливо через небезпечні хвилі та вийшла на шлях кращого спокійного життя.

Кінчає свою промову проф. Грушевський закликом боронити так, як колись наші предки, одностайно, организовано народні права і не дати підповзти реакції та иньшим ворогам, щоб порушити здобуту волю.

„Закликаю вас до здійснення автономії України в федеративній Росії та утворення на Україні демократичного ладу, який забезпечить інтереси трудящого народу". Цими словами кінчає проф. Грушевський свою промову. Після цього збори зачиняються до вечірнього засідання.

На вечірньому засіданню голова Гаврилюк, оповістивши з'їзд відкритим, читає регламент вироблений президіумом, а після того пропонує згадати, раніш ніж розпочати роботу, того, хто перший почав боротися за волю України і тим спричинився до цього з'їзду. Всі встають і в кінці промови співають тисячеголосним хором „Заповіт". Після „Заповіту" проголошують славу Автономній Україні і вислухують привітання представників: М. Ковалевського від Української партії соціалістів-революціонерів, М. Стасюка від імени Української Ради селянських депутатів, полковника Глінського від імени українського військового організаційного комітету. Після привітань оголошується головою порядок денний, вироблений Генеральним Комітетом. Після дебатів остаточно затверджуєтся зборами такий порядок денний: 1) питання про правомічність з'їзду; 2) доклад про діяльність Генерал. військов. комітету; 3) доклади з місць; 4) сучасний політичний мент; 5) націоналізація війська; 6) Українці рекрути та українізація тилових військових органів по Україні; 7) освіта та земельна справа; 8) статут Генерального військового комітету його склад, права та обов'язки; 9) вибори членів постійного Генерального комітету; 10) біжучі справи.

Після затверження порядку денного голова оповіщає, що дальші дебати будуть проводитися при зачинених дверях і через те мають лишатися тільки члени з'їзду та члени Центр. Укр. Ради.

Закрите засідання починается о 9 годині вечора.

На другий день голова відчинивши збори, проголошує вітальну телеграму від польського військового з'їзду. Далі з привітанням виступає артільний батько М. Левитський, від імени товариств Шкільної освіти вітає з'їзд І. Стешенко.

Після привітань проголошується текст резолюції в справі правомічности з'їзду, вироблений редакційною комісією.

Після недовгих дебатів ся резолюція приймається зборами. Дальнійше засідання проводиться при зачинених дверях. Вечірнє засідання відкриває д. Курявий, закликаючи членів з'їзду віднестися спокійно до всього того, що їм прийдеться зараз почути. Слово для позачергової заяви бере член Генер. коміт. С. Петлюра.

„Товариші, починає Петлюра, сьогодня в пів другої години дня проф. Грушевський повідомив Генеральний Комітет, що о 3 год. вночі головний начальник Київської військової округи запитував його по телефону, чи правда, що відбувалася на З'їзді нарада і що З'їзд постановив нібито захопити губернське казначейство та державний банк".

(В зібранні рух. Чути сміх і вигуки „провокація".

З цього приводу Генеральний Комітет послав мене і тов. Поплавка до головного начальника військової округи п. Оберучева і з нашої розмови виявилось, що коло третьої години ночі до п. Оберучева з'явився нач. київської міліції Лепарський, розбудив його і подав офіціяльну заяву, що о 2 г. ночі на нашому З'їзді зроблена згадана уже постанова, що населення київське хвилюється і щоб заспокоїти його, то треба вжити якихсь рішучих заходів. Ми з т. Поплавком офіціяльно заявили п. Оберучеву від імени Генерального Комітету, що все те, що сказав Лепарський, є брехня, зроблена з явно провокаційною метою, і прохали надрукувати в газетах, що факти заяви Лепарського не відповідають дійсности. Ми також заявили, що засідання З'їзду закінчилось ще до 12 год. ночі, так що не тільки о 2, а навіть о 12 годині тут уже нікого не було, і взагалі ця справа на З'їзді не підіймалась.

Коли Лепарський провокував З'їзд, то З'їзд повинен дивитись на це спокійно, але не може не реагувати на вчинок Лепарського, бо це вчинок злочинний проти революції і проти демократії. Я говорю тут до вас товариші, але через ваші голови я говорю також до тих людей, які хочуть нас спровокувати на якісь нерозважні вчинки, щоб потім закидати болотом весь наш рух.

Коли наші вороги і ті, що прикриваються демократичною шкурою, закидають нам, що ми робимо контр-революційні заходи, то ми кажемо, що тут, на Україні *ми* стоїмо на сторожі революції і нікому не дозволимо нарушити революційної справи. Коли нам кажуть, що ми ослабляєм, що ми розхитуєм силу революції, то на це ми заявляєм, що ми не тільки не ослабляєм сили революції, а збільшуєм її і ні на кого иньшого, а тільки на *нас* може опертися справа революції. Ми хочемо цю революцію довести до кінця, як брати з братами, з иньшими народами Росії і не „добродієві" Лепарському викопати яму недовіря і братогбивчого відношення між російськими народами. Може ще не час рахуватися, хто скільки зробив для діла революції, але я скажу, що і в Петрограді є Українці і особливо в війську вони давно вже готувались до революції і підчас самої революції йшли одними з перших в передних її лавах. На фронті також Українці піддержують справу революції і коли „добродії" Лепарські кажуть, що ми гальмуємо справу на фронті, то ми скажем „брехня!"

Так, брехня!—лунає в відповідь весь театр згори до низу.

Наше діло чисте, ми не одягаєм на себе машкари, ми йдемо чистими шляхами і не Лепарським вказувати нам ці шляхи. Чи тямлять ці „добродії", що вони сіють вітер і можуть пожати бурю?

Ще раз заявляю: нехай знає демократія всіх народів, що український народ стоїть на сторожі революції, а вчинки, подібні до вчинків Лепарського, ми завше будем вважати контр-революційними та провокаційними і завше будемо їх ганьбити.

Ганьба!—відгукуються збори.

Петлюра радить доручити Генеральному Комітетові виробити текст відозви до громадянства і представити її потім на ухвалу З'їздові, що і приймається зборами.

Голова зборів оповіщає, що на З'їзд прибув з Ревеля представник естонського війська *Вільденов*.

В своєму вітанню Вільденов оповідає сумну історію відносин естонського народу з Тимчасовим Урядом. Тимчасовий Уряд, який з початку революції йшов на зустріч бажанням естонського народу, тепер іде назад і відмовляє в здійсненню домагань естонської демократії. Збори вигуками „Ганьба", „Сором" висловляють своє обурення з приводу такої політики Тимчасового Уряду.

Петлюра від імени з'їзду, відповідаючи на привітання Вільденова, вказує на ту духовну спорідненість естонського народу з українським, яка утворилась як наслідок однакової історії і яка веде до того, щоб далі іти плече з плечем для осягнення волі.

Луценко вітає з'їзд від імени молдованського з'їзду.

Шаповалов вітає З'їзд від імени звенігородського козацтва.

Після цього двері засідання зачиняються. Кінець вечірнього засідання відбувається при відчинених дверях.

Обговорюється текст відозви до населення з приводу повідомлення Лепарського.

Між иньшим проф. М. Грушевський дає пояснення з того приводу, що і його ім'я приплутано до цієї справи.

Після дебатів приймається текст відозви запропонований Лисенком.

„Члени президиуму Українського Військового З'їзду найкатегоричнійше спростовують правдивість тих «відомостей», які лягли в основу оповіщення головного начальника К. В. О. К. М. Оберучева. Повідомлення начальника міліції—настільки смішне і безглузде, що серіозно говорити про це повідомлення, навіть соромно.

Не можемо висловити в повній мірі свого обурення докладом Лепарського, який на з'їзді сам не міг бути, а через те повинен був ті відомости, які одержав, перш ніж опубліковати, найретельніще їх перевірити. Робити ж так, як це визнав за можливе начальник міліції—це значить, вносити паніку, дезорганізацію та анархію. Це—тільки обивательська паніка, яка легко вірить всяким чуткам".

(Кінець буде).

Постанови Першого Всеукраїнського селянського з'їзду,

що відбувся у Київі з 28 травня (мая) по 2 червня (юня) 1917 р.

Про відношення до Тимчасового Уряду:
(Временнаго Правительства.)

1. Заслухавши доклад про переговори з Російським Тимчасовим Урядом, Перший Всеукраїнський Селянський з'їзд постановив приєднатися до домагань Української Центральної Ради, заявлених в її декларації і вимагати од Тимчасового Уряду негайного задоволення сих домагань.

2. Зважаючи на те, що тільки установлення в Росії федеративно-демократичної республіки з національно-теріторіяльною автономією України та забезпеченням прав національних меншостей може оберегти край от безладдя—З'їзд постановив доручити Центральній Українській Раді разом з Всеукраїнською Радою селянських депутатів: а) негайно виробити проєкт положення про автономію України і про федеративно-демократичний устрій Російської республіки б) негайно скликати з'їзд представників других народів і країв, що домагаються федеративно-демократичного устрою, в) приложити всі сили до прискорення організації українських теріторіяльних (краєвих) зборів.

3. З'їзд постановляє, щоб у нас на Вкраїні всі громадські інституції і самоурядовання були негайно українізованні і через це з'їзд закликає всі громадські, селянські, земські та иньші організації та адміністративні установи і військові організації України допомагати Українській Центральній Раді і Всеукраїнській Раді Селянських Депутатів в утворенні автономного ладу на Вкраїні.

Про війну З'їзд постановив:

1. Зважаючи на те, що війна потрібна поміщикам, фабрикантам та иньшим багатіям, а трудовому народу несе тільки нещастя—Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд визнає необхідним, щоб трудові народи воюючих держав домагалися од своїх правительств миру без захвату чужих земель і без контрибуцій з тим, щоб кожний народ, який живе під чужим пануванням, сам вирішив, до якої держави він хоче пристати.

2. З огляду на згоду союзників Росії переглянути договори, що були підписані царським правительством, З'їзд вважає необхідним, щоб Тимчасовий Уряд разом з союзниками негайно виробив і оголосив умови, на яких він згоден замиритися.

3. Щоб український народ міг після війни жити національно-політичним життям в цілости, неподілений між ріжними державами, Тимчасовий Уряд повинен подбати, щоб представники народу українського взяли участь на мирному, міжнародньому конгресові.

4. Зважаючи на те, що розгром російського війська загрожує руїною Україні, З'їзд вважає потрібним допомагати всіма способами армії і закликає її до діяльної оборони рідного краю.

5. З'їзд признає необхідним, щоб зруйновані війною українські землі: Галичина, Буковина, Холмська Русь, Волинь, а також Польща, Бельгія, Сербія та иньші країни були відроджені до нового життя коштом та заходами тих держав, що брали участь в війні. Порядок задоволення зруйнованих країв має виробити Міжнародній Мирний Конгрес.

6. Що до зруйнованих місцевостей України, з'їзд вважає необхідним, щоб Російське Временне Правительство разом з Українською Центральною Радою і Радою Українських Селянських Депутатів негайно приступило до розроблення проєкту відродження цих країв і де можливо, по воєнним обставинам, до фактичної допомоги.

В справі збудування памятника Тарасові Шевченкові.

1. Перший Всеукраїнський Селянський з'їзд приступивши до обговорення земельної справи, перш за все шанує пам'ять першого борця за землю і волю на Україні—Т. Шевченка—і постановляє доручити Центральній Українській Раді поставити в першу чергу справу з пам'ятником Т. Шевченкові і подбати, щоб він був поставлений в найкращому місці Київа.

Про землю.

Визнаючи, що тільки здійснення соціялістичного ідеалу, до якого прямує Україна, як і иньші народи, може задовольнити бажання трудового селянства та пролетаріату, Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд постановив:

1. Приватна власність на землю має бути скасована.

2. Вся земля на Вкраїні без викупу поступає в Український Земельний Фонд, яким порядкує сам народ через Український Сойм, повітові та волосні земельні комітети, вибрані на демократичних основах. Всеросійські Установчі Збори все це повинні затвердить.

3. З цього фонду мають користуватися землею тільки ті, хто буде її обробляти своїми руками.

4. Для справедливого користування землею треба установить земельну норму. Ця норма повинна бути не менше споживчої і не більше трудової. В межах цієї норми всі хлібороби можуть лишитися в своїх хозяйствах.

5. Позаяк ведення хазяйства гуртом зберігає рабочу силу, потрібує менше інвентаря, дає змогу завести найкращі машини і взагалі піднімає земельну культуру, бажано великі зразкові хазяйства передати до рук хліборобських товариств, яко огнищ майбутнього соціялістичного господорювання.

6. Ліси, води, шахти і иньші земельні нетри в межах України признаються власністю всього народу. Український Сойм задовольнятиме усі потреби трудового народу.

7. Видатки по земельній реформі приймає на себе держава.

8. Для правдивого вирішення земельної справи трудовий народ повинен взяти участь в земельних комітетах і заснувати Центральний Український Земельний Комітет.

9. Переселенческа справа в межах України в Земельному Комітеті і Українському Соймі має бути поставлена на вирішення в першу чергу.

10. Засоби для життя всім нездатним до праці мають бути забезпечені народним страхуванням, або пенсіями, як це робиться в иньших країнах.

11. Всі косвенні і инші податки касуються і натомісць заводиться єдиний прямо-подходний прогресівний податок (налог).

Що до сучасного моменту в земельній справі—з'їзд постановив:

Щоб забезпечити Україну од безладдя, руїни, З'їзд визнає необхідним до Установчих зборів:

1. Самочинних захватів землі та самовольних порубок лісів не робити.

2. Вимагати од Временного Правительства негайної організації Центрального Українського Земельного Комітету, який повинен об'єднати діяльність всіх Земельних Комітетів на теріторії Вкраїни.

Український Земельний Комітет складатиметься:

18 представн. Губ. Земельних Комітетів.
9 „ Губ. Рад Селянськ. Депут.
3 „ Центр. Ради Селянськ. Депут.
3 „ Центральн. Комітету Української Селянськ. Спілки.
3 „ Украін. Центральн. Прод. Ком.
3 „ „ Центральн. Ради.
3 „ „ Центр. Кооперат. Коміт.
2 „ „ правничого Товарист.
1 „ „ С. Р.
1 „ „ С. Д.
1 „ „ Генер. Військ. Штаба.
2 „ „ Краєвої Ради Робітн. та Салдат. Депут.

Центральне Правительство мусить призначити Українськ. Центральн. Земельному Комітетові кошти з кредіту одкритого для всіх Земельних Комітетів.

3. Видати негайно закон про передачу земельних справ та непорозумінь в Земельні Комітети і Центральний Український Земельний Комітет.

4. Пильнувати за тим, щоб не було продажу, довгосрочної або чиншової аренди і роздроблення землі. Признать всі земельні акти (сдѣлки) після першого марта не дійсними.

5. Вимагати, щоб Времениое Правительство улаштувало через вибрані на демократичних основах земельні волостні, повітові та иньші комітети, пильний догляд над казьонними та приватними лісами і оголосило зовсім заборонило, без згоди Земельних Комітетів, вирубку строєвого та матеріяльного лісу, а тако-ж негайно одмінило дозволи на вирубку такого лісу, видану „Лісоохранним Комітетом“ за часу старого уряду.

6. Організувати постачання хліборобських машин і знаряддя державним заходом.

7. Зважаючи на те, що Земельним Фондом на Вкраїні має порядкувати Український Народний Сойм, З'їзд висловлюється проти монополізації Донецького Басейну в межах України Російським Временним Правительством і визнає, що використування цього Басейна Російським Временним Правительством можливе тільки за згодою Центрального Українського Земельного Комітету.

8. Довідавшись од делегатів Пензенської, Орловської та Саратовської губ. що нашим людям в цих губерніях чинять утиски і навіть загрожують вигнати зовсім і маючи на увазі, що наших переселенців поза межами України велика сила—з'їзд звертає увагу Временного Правительства на це, прикре я'явище і заявляє свій протест, тим більше, що ми на Україні з'уміли фактично забезпечити право національних меншостей.

9. Маючи на увазі, що в звязку з майбутньою автономією України велика сила переселенців Українців бажає повернутись до рідного краю—З'їзд визнає, що розвішення цього питання повинно бути зроблено Українським Народним Соймом в порозумінні з Соймами иньших краін Росії.

Про, те як організуватись селянам, з'їзд постановив:

1. Забезпечити волю і землю Українському народові може тільки само планомірно організоване селянство.

2. Платформою для організації селянства повинні бути постанови Всеукраїнського селянського з'їзду.

3. Формою організації Українського селянства повинна бути Українська Селянська Спілка

4. Законодавчим органам Української Селянської Спілки являються: Всеукраїнські, Губерські і Повітові Селянські з'їзди, а в часи од одного з'їзду до другого—Всеукраїнські Губернські та Повітові Ради Селянських Депутатів, а виконавчими (исполнительными) органами їх—Центральний Губернські, Повітові, Волостні і Сельські Комітети Селянської Спілки.

5. В кожному селі повинен бути заснований (не менше, як з 5 душ чоловіків і жінок) Комітет Української Селянської Спілки, вибраний на підставі всенароднього, прямого, рівного, і таємного голосування.

6. Волостні Комітети С. С. складаються з представників по одному на двісті дорослих 20-років чоловіків і жінок, але не менш одного од села.

7. Повітові Ради Селянських Депутатів складаються з представників од волостей по одному на 2.000 дорослих чоловіків і жінок.

УВАГА: Тимчасова Рада Селянських Депутатів може бути вибрана на Повітовому Селянському З'їзді.

8. Губернська Рада Селянських Депутатів складається з представників Повіт. Рад—по 5 од повіту.

9. Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів складається з представників по 2 од кожного повіту, вибраних Повітовими Селянськими З'їздами.

УВАГА: Тимчасова Всеукраїнська Рада Селянських Депутатів вибірається на Першому Всеукраїнському Селянському З'їзді.

10. Повітові, Губернські і Центральний Комітет Української Селянської Спілки вибіраються відповідними Радами Селянських Депутатів, а до організації Рад Селянських Депутатів відповідними З'їздами.

УВАГА: Тимчасовий Центральний Комітет Української Селянської Спілки вибірається на Першому Всеукраїнському Селянському З'їзді.

11. Членом Української Селянської Спілки вважается кожен, хто признає для себе обов'язковими всі постанови Всеукраїнського Селянського З'їзду та Рад Селянських Депутатів і їх виконавчих органів.

12. Всі члени Украін. Селянськ. Спілки платять щорічний внесок в розмірі 1 карбованця на рік.

ПРИМІТКА: Повітовим Радам Сел. Деп. дається право установити в своєму повіті член. вкладку і вище.

13. Ці гроші поділяються так: село—30 коп., волость—25 коп., повіт—20 к., губернія—15 коп. і в Центр. Ком.—10 коп.

Гроші збіраються селянськими комітетами Селянської Спілки і посилаються у всі Комітети безпосередно.

14. Членські вкладки вносяться скарбникові Комітету Селянської Спілки. На кожну внеску скарбник Комітету повинен видавати квіток. Скарбник веде шнуровану касову книгу і не менше разу на 2 місяці здає справоздання.

15. Для провірки всього діловодства і касових справоздань Загальні Збори членів Української Селянської спілки вибірають Ревізійну Комісію з трьох членів.

16. Всі адміністративні, громадські, земські інституції і земельні, продовольчі та иньші комітети, як технічні організації, які обслуговують селянство, підлягають в своїй діяльности Радам Селянських Депутатів і Комітетам Селянської Спілки, як виразникам волі трудового народу.

17. Для встановлення безпосереднього звязку Комітетів і Рад Селянських Депутатів зо всіма иньшими комітетами і громадськими організаціями бажано, щоб селянство вибірало в ці організації членів Комітетів Селянської Спілки та Рад Селянських, Депутатів.

8. Для об'єднання роботи Селянських Депутатів з Радами Робітничих і Салдатських Депутатів повинні організуватись спільні органи при умові представництва селянства пропорціонально його кількости.

В кінці з'їзду була обрана Українська Краєва Рада Селянських Депутатів, по два депутата від кожного повіту і Центральний Тимчасовий Комітет Української Селянської Спілки в складі 15 душ.

В склад Тимчасового Центрального Комітету Української Селянської Спілки обрано 7 з київських діячів і 8 по одному від українських губерній: В. Винниченко, М. Ковалевський, Б. Мартос, І. Пугач, М. Стасюк, Аркадій Степаненко і П. Христюк, Т. Осадчий від Чернигівщини, Андрій Левицький—Полтавщини, Діденко—Київщини, Заливчий—Харьківщини, Матушенко—Поділля, Б. Бабич—Волині, З. Висоцький—Херсонщини, М. Гаркуша—Катеринославщини.

Далі ухвалено: аби сі пятнадцять членів Центрального Комітету Української Селянської Спілки увійшли повноправними членами Української Ради Селянських Депутатів. 2) аби всі члени Ради Селянських Депутатів увійшли в склад Української Центральної Ради.

Про народню освіту.

Далі, зважаючи на бажання членів з'їзду було коротко обговорено питання про народню освіту на Вкраїні і ухвалено таку резолюцію.

1) Всеукраїнський Селянський З'їзд обміркувавши справу українізації школи, доручає Центральній Укр. Раді подбати про те: 1) щоб наука по школах од низчої до вищої з біжучого року велась на вкраїнській мові. Права національних меншостей повинні бути забезпечені. 2) Центральна Укр. Рада повинна домагатися від тимчасового Російського Уряду, аби попечителями шкільних округ та їх помішниками були на Вкраїні Українці.

Про заборону Всеукраїнського Військового З'їзду.

Заслухавши докладне звідомлення про заборону міністром Керенським Українського військового з'їзду, Всеукраїнський Селянський З'їзд послав голові Ради міністрів, всім міністрам і Петербурським Радам Робітничих і Салдатських депутатів таку телеграму:

Перший Всеукраїнський Селянський з'їзд обміркувавши телеграму Керенського про заборону Всеукраїнського Військового З'їзду приєднує свій голос до протесту Центральної Української Ради і жде скасування заборони Керенського.

Відношення з'їзду до російських газет.

Всеукраїнський Селянський З'їзд, обміркувавши питання про відношення російських газет на Вкраїні до української справи і прийнявши на увагу, що здебільшого газети ці неправдиво освітлюють український рух, а де які, як київська газета „Кіевлянинъ“ день у день ведуть всякими нечесними способами боротьбу з українським рухом—постановив:

1. Селяне не повинні виписувати і читати київської черносотенної газети „Кіевлянинъ“.

2. Тим же газетам, які неправдиво освітлюють домагання і потреби українського народу, З'їзд ставить їм це на увагу і сподівається, що російська преса на Вкраїні надалі буде правдиво освітлювати український рух.

Про основні тези декларації Центр. Україньск. Ради:

Позаяк в першому пункті постанов про відношення до Тимчасового Уряду (Временнаго Правительства) З'їзд висловився, що він приєднується до домагань Центр. Украін. Ради заявлених в її декларації, приводимо тут *основні тези декларації* Укр. Центр. Ради:

1. Зважаючи на однодушні вимоги автономії України, виставлені українською демократією, сподіваємось, що Тимчасовий Уряд висловить в тім, чи иньшім акті принціпіяльно доброзичливе відношення до цього гасла.

2. Неминучість постановки українського питання на міжнародній конференції в звязку з долею Галичини і частин української землі, захоплених німцями, примушує зараз же принціпіяльно вирішити питання про участь в цій конференції представників українського народу, бо така участь вимагає негайно вжити підготовчих практичних кроків що до закордонної України.

3. Для всестороннього ознайомлення Уряду з настроями на Україні і вимогами українського населення, а також для практичної допомоги урядові в переведенні в життя ріжних заходів, які викликаються особливостями життя краю, треба заснувати при Тимчасовому Уряді посаду особливого комісара по справах України.

4. Для об'єднання урядових заходів по всіх губерніях з українським населенням потрібна посада особливого комісара з Краєвою при ньому Радою.

5. В інтересах підвищення бойової сили армії та відновлення дисципліни необхідно переведення в життя виділення Українців в окремі військові части, як в тилу, так, по змозі, і на фронті.

6. Визнану Тимчасовим Урядом українізацію початкової школи, треба перенести і на середню та вищу школу, як відносно мови, так і дисціплин навчання.

7. Відповідальні посади, як гражданської так і духовної адміністрації на Украіні треба заміщати особами, що користуються довір'ям населення, говорять його мовою і знайомі з його побутом.

8. Для задоволення національно-культурних потреб, задушених при старому режімові, необхідно одпустити з Державного казначейства в розпорядження Центральної Ради відповідні кошти.

9. Необхідно дозволити виїзд до Рідного Краю тим закордонним Українцям, що не по правді виселені з місць свого постійного життя, а також полегчити долю бранців-українців галичан, розташувавши їх по українських губерніях.

Сесія Української Центральної Ради.

Засідання 2-е, 21 червня.

Починається о 7 годині веч. Головствує проф. М. С. Грушевський.

Двері засідання для сторонніх осіб закриваються. Читаєть ся протокол закритої сесії.

Після перерви двері засідання відчиняються для сторонньої публіки.

З позачерговою заявою виступає член Генер. Військ. Комітету. *Полозов.* На II військовому з'їзді було затверджено склад Генеральн. Комітету висловлено було йому довір'я, і постановлено, що Ген. Комітет єсть вища інституція організованного українського війська, і всі українські вояки мусять підлягати його постановам. З'їзд висловив догану тим, хто не підлягав і не хотів підлягати постановам Генер. Комітету. З'окрема се відносилось до з'організованого в Чернігові полку під проводом Павленка. Генер. Комітет намагався перевести полк до Київа, аби далі отправити його на позиції в один із українських корпусів. Коли вони прибули до Київа, то підлягли впливові з одного боку каторжан, жандармів, і пристава, а з другого— недісціплінованих українських елементів, котрі умовляли їх не їхати на фронт, а залишитись тут у Київі, бо тут наш фронт, тут треба боронити волю Укріни. Ешелон сей став вимагати від Генер. Комітету, щоб тай одягнув їх, озув, видав зброю,—тоді тільки вони підуть на фронт. Генер. Комітет зробити сього не може, бо се мають право робити лише в запасних полках. Генер. Комітет переконався, що люде сього ешелону просто не хотять йти на фронт, прикриваючись лише своїм українством. Через се Генер. Комітет, витративши всі засоби, поставив ешелонові категоричне домагання, аби до певного числа вони вирушили на фронт в оден з запасних українських полків по вказівці Генер. Комітету, инакше Генер. Комітет уважатиме їх не Українцями і відцурається їх. Після сього прибула від ешелону делеґація з такими домаганнями: одягніть нас, озуйте! дайте нам відпочити (не відомо після чого, зі слів т. Полозова), і тоді лише під українським прапором, озброєні і зформовані в окремий полк ім. гетьмана Полуботк ми підемо на фронт. Генер. Комітет відмовився змінити свою постанову. Через де-який час ешелон змінив свій тон і заявив, що він підлягає постановам Ген.Коміт.. Ген. Комітет потребував, щоб ешелон зараз отправився на фронт. Ешелон знов зрікся сказавши, що піде через 3 дні, але і сього не зробив. Тоді Ген. Комітет зрікся їх. Вони пробували підбурити другі українські ешелони, котрі проходили через Київ,але завдяки допомогі Укр. Ради військових депутатів, сього їм зробити не вдалось. Зараз відбувається нарада їх з представниками полку ім. Богд. Хмельницького і Українців Київського Ґарнізону. Прохано послати туди делегатів Ц. У. Р. і Генер. Комітету, аби сказати там їм авторітетне слово Центральної Ради.

д. *Шульгин* пропонує послати сказати їм, що хто уважає себе організованим Українцем, той мусить коритись постановам Генерального Комітету.

д. *Сивошапка* пропонує ужити найрішучіщих заходів. Козак 1-го полку каже, що до сього ешелону в Чернигів приїздили самостійники, обіцяли їх перевезти до Київа, озброїти і там залишити. Треба їм роз'яснити, бо вони не знають, хто такий Генер. Комітет; чи то д. Полозов, чи П. Міхновський? д. Мельник, бравший участь в переговорах з ешелонами, каже, що ешелон заявив, ніби серед них нема каторжан і жандармів. Їх відпихнули. Решта салдатів справжні патріоти—Українці. Вони вимагають, щоб їх одпралено було на фронт, яко українську часть. Вони хтять, щоб Ц. У. Р. і Генер. Комітет були визнані російською владою правомочними, щоб з ними рахуватись Росіяни. Тоді ешелон послухає Ген. Ком. і поїде на фронт, а бажає він лише залишити в Київі кадр для запасного полку. На думку д. Мельника гостро ставатись до ешелону неможна, бо їх підтримують усі Українці київської округи. Єшелон хоче, щоб Київ було українізовано: д. *Ковалевський* (С.-Р.) вказує на неоднаковість характеристики непокірного ешелону, поданої ріжними членами делеґації, котра ходила їх умовляти. Треба, виясниті справжній характер сих 5000 салдатів, хто вони, чого хотять.

д. *Винниченко* каже, що Генер. Комітет офіціяльно дав Ц. У. Р. характеристику ешелона. Коли враження окремого індівідума в Комітеті не совпадають з нею, то се особиста справа сього індівідума. Треба, щоб Ц. У. Р. послала зараз на нараду до представників ешелону повноважну делеґацію, щоб нейтралізувала той недобрий настрій, який панує серед 5000 салдат, який може бути заразою для решти українського війська.

Ухвалюється послати на збори представників Українців вояків київського гарнізону делеґацію Ц. У. Р., в склад якої опріч Генер. Комітету, входять Винниченко, Ковалевський, Шульгин, Стасюк, Діденко, Пугач, Левченко.

Продовжуються доклади з місць.

Поза чергою забірає слово М. Левітський, котрий вітає Ц. У. Р. від т-ва Українських правників.

д. *Чеховський* (Одеса) На черзі стоїть в Одесі реорганізація керовничого українського комітету.

Партії українські поширились і розрослись. Варто зазначити відношення між російськими та українськими організаціями. Се начало помічатись підчас кризи Міністерства. Почались наради, куди запрошувались представники укр. організацій. Вирішено було домагатися утворення Коаліційного Мін-ва. З ініціативи українських С.-Д. ухвалено було домагаться від Тимч. Ур. принціпіяльного зазначення відношення до Автономії народів. Сю постанову довелось нагадати пізнійше, коли почалась справа з маршовими українськими ротами. У салдатів Українців виникло питання, чи йти на фронт, чи залишитись в Одесі в звязку з певним відношенням Тимч. Ур. до українських домагань і взагалі до Українців. Наприклад, з екіпажом „Синой - а“ котрий був ділком українським, зроблено було такий експеримент, що Українців там залишилося дуже мало. Врешті роти на фронт пішли завдяки Українській Військовій Раді. Члени російських демократичних організацій виявили повне нерозуміння українського руху і се було причиною богатьох непорозумінь. Приходилось багато роз'яснити росіянам, що уявляє з себе український рух, тоді вони поставилися трохи инакше. Скликано було спільне засідання російських та українських організацій для обговорення військових справ. Всі принціпіально віднеслись при-

хильно до автономії України, казали лише, що не час тепер заводити. Коли представник Військ. Укр. Р. почав читати постанови Ради по українському, то почалась справжня обструкція, пор. Вержбецькому не давали говорити. З трудом удалось навести порядок. Знов почали доводити росіянам, що український рух єсть цілком революційний, що навпаки, перешкода є чином контр-революційним. Запропонована була вреште на обміркування резолюція, що в командуючих центральних російських колах затримують революційний укр. рух на місцях і сим створюють розрухи, що У. Ц. Р. вибрана так само, як і решта демократичних орґанізацій, що її робота правильна, не руйнуюча, а будуюча, приготовляюча Україну до Установчих Зборів. Резолюція ся не була принята і питанне осталось одкритим. На областному фронтовому з'їзді утворилась сильна українська фракція, котра спричинилась до того, що з'їздом винесені були резолюції прихильні до Українців. Там же утворився був блок з не росіянами.

На областному учительському з'їзді піднесена була справа з націоналізацією школи. Вислухані були доклади Українців Чеховського, Клепацького та еврея пр.-доп. Кагана. Майже одноголосно ухвалено було націоналізацію школ. Після сього виступив ображений професор Ланге і почав казати, що в такому разі треба вимагати також націоналізації великоруської школи. Бачучи підтримку,почали підносити голови притаївшися учителі ставленники Левашова. Коли з привітанням по-українському виступила учителька з Катеринославщини, то вони почали галасувати і не давали їй говорити.

На виборах в Мінську Думу Українці йдуть самі. Мають намір вистави 2 списка: соціалістичний і безпартійний. Цікавим фактом єсть з'явлення української орґанізації, котра сама себе називає мазепинці-самостійники. Соціально-економічного програму вони досі ще не виставили жадного.

Боб (Брацлавщина) докладає про останні події у м. Брацлаві. 15 червня у Брацлав на курси українознавства почали з'їздитись з повіту учителі та учительки. Помістились вони в городській гімназії. Улаштували собі спільну кухню. На 18 е у Брацлаві призначено було повітовий селянський з'їзд. 17-го червня великий натовп старообрядців кацапів та міщан кинулись на учителів, повигонили їх з будинку гімназії, зруйнували кухню, посуду побили, страву змішали з болотом. Коли розпочався з'їзд селян, то той самий натовп напав на селян і почав їх розгоняти. Иньшого помешкання для з'їзду не було. Вирішили відбути його на вулиці, але ті самі кацапи і міщани не дали можливости зробити сього. Ветеринарного лікаря, котрий пропонував устроїти з'їзд на вулиці навовп мало не вбив, подер на ньому одіж. Коли селянин Боб покликав міліцію, щоб вона боронила від юрби, то його також схопили і побили. Прийшлося влаштувати з'їзд в сусідньому селі 9 верстов від міста.

Бала (Київщина) вказує, що в Канівському повіті сила українського руху росте; свідомість своїх національних та економічних інтересів серед селянства також збільшується. Авторітет У. Ц. Р. серед населення збільшується з кожним днем. На повітовому з'їзді селяни ухвалили визнати У. Ц. Р. своїм вищим урядовим органом і потребували сього також від повітового комісара. Послали Вр. Правительству протести проти того, що він відмовився задовольнити домагання У. Ц. Р. Урочисто відчитано було і визнано Універсал У. Ц. Р.

Збори зачиняються од 11 год. вечора. Слідуюче засідання призначається на 22 го червня о 6 год. вечора.

Засідання 3-те, 22-го червня.

Починається о 6 год. вечора. Головствує проф. М. С. Грушевський. Подається звіт про переговори з так званим полком ім. гетьмана Полуботка.

Говорить д. *Вротновський-Сивошапка* (член Української Ради військових депут.). „Прибувши на нараду, ми застали там біля 100 делегатів, з котрих половина була представники полку Богд. Хмельницького, а решта від „полуботківців" та Київського гарнізону. Промови т.т. Петлюри, Винниченка та иньших членів делегації не мали впливу на слухачів, зустрічались ними холодно, тоді як промови Майстеренка та Гудієнка, проводирів „полуботківців" зустрічались оплесками. Врешті було постановлено руба питання: хто має стояти на сторожі інтересів Українського Народу, чи Ц. У. Р. з Радою військ. деп. та Генер. військ. коміт., чи 5000 „полуботківців"? Чи признають „полуботківці" авторітет Ц. У. Р. і чи будуть вони коритися постановам її, чи ні? Тоді виступив Гудієнко і вніс пропозицію таку: „полуботківці" будуть коритись Ц. У. Р., коли її постанови будуть добрими. Після сього була виголошена промова, котра вплинула на „полуботківців" і підчас голосовання всі піднесли руку за те, що будуть коритись Ц. У. Р. без застережень. д. *Журавель* повідомляє, що ще зранку в полк Богд. Хмельницького прибули представники „полуботківців" з прап. Майстеренком. Стали провадити там агітацію. Полк захвилювався. Коли прибули представники У. Ц. Р. то настрій вже трохи улігся, на зборах були переважно представники І полку, „полуботківців" було лише 6 чоловіка. Кінчилося все добре; скорились У. Ц. Р. Після сього представники Ради військових депутатів залишилися. Почалися розмови з представниками І полку. Козаки почали подаватись, кажучи, що вони знаходились під впливом пр. Майстеренка. Казали, тут якесь непорозуміння. Коли спитали „полуботківців" чи підуть на фронт, ті сказали, що підуть, коли їх одягнуть та узують. Зброї та формуваня окремого полку вже не вимагають. Позаяк одежу і обув можуть видати лише запасні части, то погодилися, що полк. Капкан випише все необхідне для І полку, а после буде видано се для „полуботківців". д. *Гречко* каже, що У. Ц. Раді треба звернути увагу на се діло. Серед „полуботківців" не всі погані. Вони прийшли сюди, чувши, що У. Ц. Раді потрібна підтримка. Треба ужити заходів, щоб вони розійшовшись не рознесли про У. Ц. Р. недобрих чуток. д. Гречко знаходив там своїх односельчан. Єсть очевидно там кілька пога их людей, котрі крутять голову решті. Решта ж чекає поради від У. Ц. Р. Треба до них відноситись тепло, попіклуватись за них, бо вони босі, голі, 4 дні не дістають їжі, валяються слабі. Бо инакше, якіб патріоти вони не були, але коли чоловік голодний, то трудно сподіватись від нього добрих і розумних вчинків.

З позачерговою заявою виступає д. *Романченко* (С.-Д.). Українська фракція Всеросійського з'їзду Рад. Роб. і Солд. Деп. вітає У. Ц. Р. з виданням Універсалу. З початку з'їзду мало було надії зібрати Українську фракцію, бо не тайна, як відносяться до Українців органи російської революційної демократії. Але національний український рух зробив своє діло. Почали приїздити товариші з певним поглядом на національну справу, котрі в ній заняли певну позіцію. Українську фракцію, що налічувала 18 чоловіка, піддержувала постійна група, котра складалась з 3 большевиків, 2 інтернаціон. С.-Р., 2 меньшевиків, 20 С.-Р-ів. Насамперед ми заявили президіумові, що склали фракцію і вимагаємо місце в президії. Як звичайно буває з Українцями, се місце ми одержали лише через 2 тиждні після того, як подали заяву, себ-то перед закриттям з'їзду. Першим нашим виступом було висловити недовір'я Тимчас. Урядові за його політику що до Українців. З початку відношення до нас було васмішкувато ворожим, але коли ми получили піддержку від большевиків та інтернаціон. С. Р., то се відношення змінилось. В офіціальній пресі і в „Изв. Петр. Сов. Роб. и Солд. Деп." про наші виступи зазначалось дуже коротенько, а в стенограмах наших протестів через щось не було. Коли почалась підготовка большевиків до демонстрації, ми знов виступали. Було відомо, що контрреволюційні сили рішили використати сю демонстрацію для виступу на вулиці. З'явилась відома Вам відозва з'їзду. Під нею був також підпис нашої фракції. Се в пресі було зазначено, бо се було потрібне, приймаючи на увагу велике число Українців солдатів в Петрограді. Після сього знов почалась стара політика замовчування наших виступів. Далі почалась наша робота і в національній комісії. Як раз тоді вийшов Універсал. Відношення до нас стало сугубо ворожим, але в національній секції на її роботі воно відбитись не могло, бо там були переважно представники недержавних націй.

Виступали представники Києва, Чижевський і Петренко, котрі доводили, що української культури нема, що українські соціалісти се якесь непорозуміння, а р.-д. се сама настояща чорна сотня. Сі представники Києва прохали, яко Українці, щоб російська демократія навчила їх, Українців, розуму. Української нації, по їхньому, нема; бо що то мовляв, за нація, котра підчас війни не мала своєї преси і не видавала жадних відозв?

На се їм вказувалось, що вони, очевидно, зле поінформовані, що колиб вони хотіли бачити сі відозви, про котрі згадують, то треба було питати їх в ділах прокуратури Київської та Одеської; газети, як от „Наше Життя" друкувались на ротації солдатами укр. у сьому місті Петербурзі. Ми хтіли внести свою резолюцію по національному питанню, але нас попередив Центр. Комітет з'їзду, запропонували свою резолюцію. § 5 сієї резолюції в її першій редакції, в звязку з Універсалом був дуже гостро направлений спеціально проти Українців. Але при допомозі „Бунд" Литовців, Естів та Грузинів сей § вдалось змінити так, що він, як відомо, направився скорійше проти Тимч. Уряду. Коли вносили поправку про „самоопредѣленіе народовъ вплоть до отдѣленія", то меньшевики хотіли замісць цього поставити „признаем широкую автономію". Поправка „вплоть до отдѣленія" була прийнята при допомозі литовців, при чому „Бунд" утримався від голосовання. На загальних зборах з'їзду ся поправка також була прий-

нята, яко уступка большевикам, котрі до речі, завше, підтримували нас, заявляючи наприклад, що Тимч. Уряд, коли треба виступити проти Українців, то стає дуже рішучим, коли треба виступити проти буржуазії, то сеї рішучости йому дуже бракує, що колиб, мовляв, не знищені були ордени, то теперішні міністри заслужилиб їх за українську справу більше, ніж старі царські міністри за жидівську. Коли складався Центр. Комітет з'їзду, то нас знов обійшли, не давши в ньому місця. Ми склали з приводу сього протест. Після видання Універсалу українська фракція з'їзду відбула спільне засідання зо всіми українськими організаціями Петрограду. Була винесена розолюція, вітаюча Універсал, Центр. Раду і вважаюча останню найвищим органом Українського Народу. Резолюція ся прийнята була одноголосно при 1 утримавшімся — д. Нестеренкові, югоросові, членові Ради Селянських Деп. депутатові Полтавщини. Після сього ухвалено було всім їхати на Україну, щоб проводити там роботу в дусі прийнятих резолюцій. Те саме ухвалила українська фракція Всерос. Ради Сол. Депут."

Далі продовжуються доклади з місць: Д. *Костюшко* (Гельсінгфорс): Матроси Балтійського флоту, солдати та робітники українці розпочали організацію в Гельсінгфорсі з самого початку революції, коли не відомо ще було, що робиться на Україні, бо російські газети замовчували се. Влаштували велику українську маніфестацію. Заснували Українську Раду. Після I військового з'їзду ми спробували українізовати міноносець „Україна". Виконавчий місцевий Комітет з першу дав на це дозвіл, але незабаром взяв його назад, боючись, що після „України" українці матроси запретендують на дреґноувт „Полтава" та „Севастополь". 30-го травня у Гельсінгфорсі відбувся обласний в Фінляндії український з'їзд військовий. Винесена була постанова заснувати в Гельсінгфорсі Краєву Раду в Фінляндії. Зараз там же відбувається II обласний військовий з'їзд в справах організаційних. На зборах загальних вирішено було послати свого представника до У. Ц. Р. привітати і визнати її одиним заступником інтересів Українського Народу.

Ященко (Козелецький пов.) розповідає про антиукраїнську аґітацію в повіті. „Коли я приїхав з селянського всеукраїнсько з'їзду, селяне мене радісно вітали і ухвалили всі резолюції, прийняті на з'їзді. Але знайшлась учителька, котра почала мутити народ, кажучи, що ті Українці хотять народ повернути назад у кріпацтво, щоб народ їх не слухав. Селяни мало не повернули назад. Коли я хотів вдруге зібрати з'їзд селян, то голова комітету сього мені не дозволив. Але все таки мені вдалось зібрати селян. Після розмов народ знов почав мені вірити. Тоді з'явились статистики, переписчики, котрі почали розказувати, що після сього, як вони перепишуть землі, Учред Собр. дасть їх селянам, Українці ж нічого не дадуть. Знов розбили народ. Як раз я получив повістку, щоб їхати на сесію У. Ц. Р. Голова комітету почав аґітувати за те, щоб мене не пускати. Коли прийшов Універсал, народ знов обєднався, сказав, що тепер опріч У. Ц. Р. більш нікому не повірить. Коли я мав їхати, то мені з комітету не хтіли давати коней та грошей на дороґу. Я заявив, що все таки поїду. Голова тоді сказав мені, що здійме мене з учоту, (бо я швець і як такий числюсь в шевській майстерні на учоті). 20-го с.-м. мене мали зняти з учоту. Я заявив, що все ж таки поїду працювати для народу. Коли ж мене виключать з учоту, то я тоді піду служити, але Україні, а не Москві.

Далі дає повідомлення про переговори з ешалонами „полуботківців" д. *Винниченко*. На вчорашній нараді були представники полку Богд. Хмельн., ешелону „полуботківців" та 4 чоловіка від одної з місцевих дружин. Заявили, що хотять, аби їх перетворили в II запасний ім. гетьмана Полуботка полк. Конкретні їхні вимоги: одягнути, озути, дати лікарню. Одним словом, вони мають на увазі зостатись на довший час в Київі. Поясняють свої домагання тим, що коли їх не сформують в окремий полк, то на фронті вони можуть опинитись не в українському корпусі, а десь инакше, де їх зустрінуть ворожо. Моє враження, що сі люди дійсно бояться їхати в неукраїнські части. Але такий настрій використали ті елементи в ешелоні, котрі власні, особисті інтереси прикривають патріотизмом. Такі елементи вчора виступали вороже проти У. Ц. Р. і Ген. Комітету. Вони єсть і серед полку Богд. Хм. і серед тих, що називають себе 2-гим запасним полком. Я не думаю, однак, щоб серед полку Богд. Хм. було їх багато. Вчорашні наші переговори мали метою зазнайомити людей з У. Ц. Р. з її політикою і роботою. Не дивлячись на останню промову делегації У. Ц. Р., оплески слухачів і вислід голосування, я маю сумнів, що до наслідників голосування.

Виступає делеґат від ешелону, козак *Осадчій*. Ми представники злощасного 2 полку. Багато де чого він перетерпів. Ми прийшли прохати У. Ц. Р, щоб вона віднеслася до нас прихильно, ми хочемо боронити нашу Україну, щоб У. Ц. Р. розпорядилась дати нам їсти, бо ми вже четвертий день сидимо без хліба. Ми голі, босі, без офіцерів, без організації, котра єсть необхідною, щоб їхати на фронт вільними козаками. У багатьох з нас просрочені документи, і нам скажуть, що ми дезертири, коли ми явимось не з'організованими в часть. Ми боїмось, що нас зустрінуть вороже як купу дезертирів, як вже зустрічали де-які ешелони в 41 корпусі. Ми прохаємо дати нам лікарську допомогу, бо люде хворіють, не маючи їжи. Прохаємо упорядкувати полкову канцелярію, що для нас вельми необхідно. Нарешті ми прохаємо не забувати нас своєю порадою, присилати нам газети і літературу. Просимо навідуватись до нас, бо нас бояться, ніби ми якісь звірі, каторжани, розбійники. Про нас наговорили бог-зна чого, ми ж люде, як всі. Просимо зняти з нас через пресу ту грязь, котру кинули на нас з радістю російські газети, і де хто з членів Генерального Комітету. Се для нас найважнійше. Прохаємо задовольнити наші домагання, подані Ген. Ком. 19 червня. Рада козаків доручила нам—делегатам висловити У. Ц. Р. повне своє довіре, а також Генеральному Комітетові, котрий нас зрікся. Т. Винниченко казав, ніби наш полк довіряє У. Ц. Р. постільки, поскільки її вчинки будуть добрими. Се заявив не наш представник, а від полку Богд. Хмельницького.

Чл. Ген. Ком. д. *Петлюра*. Фактично справа про одправку ешелона виглядає так: 4 тиждні назад почали збіратись люде. До того часу з наказу Ген. Ком. отправлено було 4 ешелони в українські корпуси. Коли приїхали з Чернігова 700 чоловік, справа загальмувалась. Вони заявили, що на фронт не поїдуть, доки не скінчиться військовий з'їзд, бо, казали вони, можливо, що прийдеться боронити з'їзд і Центральну Раду. Коли з'їзд скінчився, Ген. Комітет знов звелів їм їхати на фронт, але вони знов не послухали. В сей час як раз Ген. Ком. приступив до організації 1-го запасного полку. Для сього з роспределітельного пункту взято було 1000 чоловік. Формуванне—се справа складна і тяжка. Ген. Комітет старався, щоб до сього полку прибули новобранці зі всіх повітових міст України. Разом з 1000новобранців з розпределітельного пункту прийшли ще 2600 чоловіка, котрі мусіли йти на фронт, як маршова рота.

Вони почали перешкоджати роботі Ген. Комітету. Почались з їх боку погрози по адресі Ген. Комітету. Ген. Ком., вичерпавши всі засоби, аби вислати їх на фронт, прийшов до постанови, що сі люде, з авторітетом Ген. Ком. не згоджують ся, хоч II. Військовий З'їзд, ніби передбачаючи такі випадки, виніс спеціальну резолюцію. Але се оказалось даремним. Представники сих „2600" звернулись 19 червня до Ген. Коміт. з такими домаганнями.

1) Ми просимо признати нас 2-м козацьким полком ім. гетьмана Полуботка;

2) признати виборну нашу старшину;

3) просимо порад і літератури;

4) вимагаємо зброї, одежі, їжі.

Ми сказали, що Ген. Ком. знає, що можна зробить і чого неможна. Ген. Ком. мусить непорушувати загального пляну діслокації і поповнення частей, щоб йому не сказали, що він стоїть на перешкоді загальному ділу. Опріч того Генеральний Комітет кориться постановам У. Ц. Р.. Ген. Ком. прохав „полуботківців" не вносити дезорганізації своїми самочинними виступами і не руйнувати українскої справи. З технічного боку формувати полк, як боєву одиницю, треба не місяць і не два. Через се ми сказали, що не можемо задовольнити всіх сих домагань, бо відповідаємо не лише перед сими „2600" а перед цілою Україною. Ми прислухуємось до всіх голосів, але голос окремої ґрупи не єсть для нас закон. Кожну свою постанову Ген. Ком. повинен виносити мудро, маючи на увазі наказ II Військового З'їзду. Наші приказзи се закон для орґанізованого українського війська. Через се ми заявили 19 червня, що коли вони не скоряться нашій постанові і не поїдуть на фронт, ми будем уважати їх за дезорґанізаторів. Нам вони заявили, що підуть. Все було нами приготовлено, поїздні состави ждуть на вокзалі, а люде не йдуть. Ми тратимо свій авторітет, в очах військової округи. Нам закидують, що ми не можемо одправити на фронт 1000 своїх „украинцев." З нами ґраються сих 2600! Допустити сього ми не можемо. Нас підводять, кажучи, що поїдуть на фронт, а послі, в назначений день, не з'являються. Ми приготовляєм на розпреділ. пункті гроші, начальників ешелона, а в остатню хвилину люде йти не хтять. Се було причиною тому, що 19 червня Ген. Ком. заявив тим 2600, що він зрікається їх.

Козак *Осадчій*. Коли прибули люде з Чернигова, то на роспределітельному пункті на Васильківській ул. їм прийшлось дуже погано; ночували на улиці, в болоті, в антисанітарних умовах. Як раз тоді заборонили військовий з'їзд. Щоб підтримувати своїх, ми вирішили не їхать на фронт. Коли від Ген. Ком. явився для

переговорів з нами пр. Селецький, то не зібрав усіх людей, і не заявив, що він офіціальний представник Ген. Ком., а він переговори з окремими групами наших людей. Люде не знали, хто з ними розмовляє, а боялись провокації з боку наших ворогів, через се ухвалили арештувати пр. Селецького. Добре, що з'явився я, котрий знав особисто пр. Селецького і роз'яснив людям, кого вони збіраються арештувати. Явне непорузуміння, котре однакож дало повод д. Петлюрі обвинувачувати нас в ворожому відношенні до Ген. Комітету. Почасти дійсно ми не виконували роспоряжень Ген. Ком., але причиною сьому відсутність точних вказівок з боку Ген. Ком. Ми були певні, що нас зачислять до I полку, всі люде були в сьому переконані, виявилось одпак, що се не так. Тоді ми ухвалили домагатись, щоб з нас зформували окремий полк. Сього ми домагались, бо нам розказували приїхавші з фронту, що наші ешелони отправляють в не українські корпуси, а в чужі, де до них ставляться дуже вороже. Коли ми захтіли йти в I запасний полк, то полк. Оберучев вислав проти нас 2 ескадрони кірасірів, 2 дружини і 4 кулимети. Нас звідсі висилають, а в Київ замісць нас присилають москалів. Ми домагаємось українізації київського гарнізону, а Ген. Ком. нас в сьому не піддержує.

Прап. *Величко*. Ген. Коміт. не може відмінити своїх постанов. Практично вимог козаків задовольнити не можна. На се існують певні правила, котрих Генеральний Комітет змінити не може. Центральна Рада може ухвалити, щоб з сих козаків було сформовано полк, а що на се скаже Тимч. Уряд та українська демократія?! Вони скажуть, що У. Ц. Р. переймає на дорозі тих салдатів, що їдуть на фронт, городових і каторжан і формує з них свої полки і в той час, коли на фронті іде наступлення.

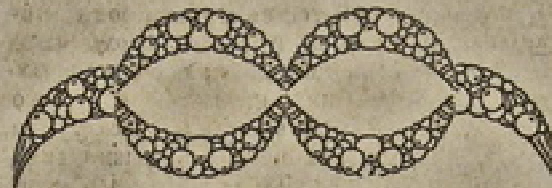
Ми просимо товаришів: відмовтесь від своїх домагань! Йдіть на фронт! Ми з болем дивимось на вас обідраних та голодних, але зрозумійте, що сбставини змушують Ген. Коміт не задовольнити ваших домагань. Скорітесь волі Українського Народу. Д. *Волошко* представник «2600» заявляє, що серед них нема дезертирів. Ген. Ком. не захотів розібрати і довідатись гаразд, що ми за люде. Нас не 2600 а по над 5000, з них багато не военнообязаних. Прап. *Полозов*, член. Ген. Коміт. Таких, що мусять їхати на фронт 2600. Се ті, хто з формального боку російських урядових правил являються дезертирами. Тут казали, що люде босі і голі. Генеральний Комітет одягти і озути не може, бо він не має «требовательных вѣдомостей», котрі знаходяться лише в запасних частях. Їжу Ген. Комітет доставав людям доти, доки вони знаходились в його роспоряженні, себ то визнавали авторітет Ген. Ком. і корились його роспоряженням.

Дебати з приводу так званого полку імени гетьмана Полуботка вичерпані. Оголошується перерва на 10 хвилин. Після перерви з приводу дебатів вносяться резолюції. Ставиться під голосовання резолюція, внесена фракцією с-р. Фракція с-д. і безпартійних соціалістів заявляють, що при голосуванні будуть підтримувати резолюцію фракції с-р. Приймається наступна резолюція більшости при 3-х голосуючих проти резолюції і 8 воздержавшихся.

«Українська Центральна Рада, вислухавши доклади делегації товаришів салдатів, що мешкають в Грушках і членів Центральної Ради, які були надіслані 21 червня на об'єднане засідання представників української частини місцевого гарнізону, постановила: 1) закликати товаришів салдатів, що мешкають в Грушках, до національної, громадської дісціпліни, яка мусить керувати озброєною революційною демократією; 2) в інтересах української національної справи запропонувати товаришам салдатам негайно виконати приказ Генерального Комітету і виступити до указаного Комітетом українського запасного полку».

Збори слідуючі призначаються на пятницю 23 червня на 7. годину вечора.

Збори зачиняються о 11 год.

ПРИВІТАННЯ
Центральній Українській Раді.

Рада Товариства лікарських помічників в Київі лічить своїм обовязком довести до відома Центральної Ради, що загальні збори членів Товариства, відбувшіся 16. сього червня, доручили Раді Товариства, в цю велику і відповідальну годину, надіслати привітання і щиру подяку Центральній Українській Раді за її велику працю для оборони прав українського народу, а також, що Товариство вважає Центральну Раду єдиним дійсним представником Українського трудового народу і що постанови її, скілько можна, буде виконувати непохитно і всіми засобами підтримувати її у всіх заходах, що до здобуття прав і вольностей народу українського.

Голова Ради *Н.* Писар *Н.*

—

Українська полкова Рада Гвардейського запасного Кавалерійського коша, на загальних зборах 18-го червня с. р., однодушно постановила вітати Центральну Українську Раду і виражає їй велике довіря і завсіди готовність її підтримувати. Цю резолюцію доручаємо передати Українській Центральній Військовій Раді у м. Київі, Голові полкової Ради Гвардейського запасного Кавалерійського коша 10-ти маршевих ескадронів, та Муравьевського гарнізону Прапорщику Синегубкину.

Голова Ради *Пирожинський*. Товариш голови *Н.* Писарь *Н.*

—

Від Прилуцького Товариства „Просвіта". 16-го червня по ініціативі Прилуцького Товариства „Просвіта" були упорядковані надзвичайні збори, які склалися з членів Товариства „Просвіта", Повітової Ради, слухачів українських учительських Курсів і инших громадян м. Прилуки. Після урочистого оголошення Універсалу Української Центральної Ради, збори ухвалили вітати Українську Центральну Раду, яко виразницю державної волі організованого українського народу. Хай живе творча робота будування твердих підвалин автономії. Слава Українській Центральній Раді.

Голова зборів *Н.* Секретарі: *Василь Орловський, Володимир Щербина.*

—

ПОСТАНОВА. **Ми, селяне Рудівської волости Прилуцького повіту на Полтавщині,** зібравшись 18-го червня 1917 року на волостному сході обміркувавши оголошеного Універсала Української Центральної Ради, постановили: висловити повне довір'я Українській Центральній Раді, як свому народному Правительству і всіма силами піддержувати діло утворення національно-теріторіяльної автономії України.

З доручення зборів.

Голова зборів *С. Люлька.* Писар *Н.*

—

Сельська Громада на вічу в селі Любитові Кролевецького повіту, 19 го сього червня, вислухавши Універсал, постановила од нині визнавати вище Правительство, Українську Центральну Раду. Одправлено молебень і многоліття Ради.

Люботовська Громада.

—

Універсал признаєм, як маніфест до народу, котрого приймаємо не на словах а на ділі, змінивши пункт про податки добровольними внесками.

Дунаєвецька Рада Товариства Полуботко.

—

Полкова Українська Рада і всі офіцери Українці 49-го запасного полку, низько схиляються перед героїністью Центральної Ради, взявшої велику відповідальність і тяжку роботу на себе,—клянуться слухатись. Коритись вам, Центральна Українська Рада, чесно і вірно служити і працювати для рідного краю і боронити волю його до останньої краплі крови.

Голова зборів, *Командір полка, Полковник Мазуренко.* Голова Полкової Ради, *Прапорщик Кущ,* Писар *Максименко.*

—

Полкова Громада 5-го Гренадерського Київського полку 4-го червня 1917 року. З доручення загальних зборів ухвалила послать до Київської Центральної Української Ради таке привітання: Українці салдати і офіцери, яких налічується в полку до 900 чоловік, об'єднавшись на фронті в Полкову Громаду, від щирого серця вітають Українську Центральну Раду, уважаючи її за єдину і саму головнішу поборницю за щастя і добробут синів України, котрі хоть і одірвані тимчасово від рідного краю, алеж вони за дорогий край ні на хвилину не забудуть, живуть усіми думками в ньому. Ми не покидаємо надії, що вона опіраючись на нас, здобуде національно-теріторіальну

автономію України у Федеративній Російській Республіці.

Голова Полкової Громади, *солдат Бойчук*. Товариш голови *Штабс-Капітан Н.* За писаря *Н.* Подп. удост. *Полковник Н.*

—

Від Укр. Організ. Ком. у Павлограді.

Цим повідомляємо Вас, що у Павлограді 15 червня ц. р. заклався організаційний Комітет з представників Військового Товариства імени гетьмана Дорошенка і Просвіти,—16ц. м. організаційний Комітет мав нараду з Центральним повітовим Виконавчим Комітетом, де після читання і довгого обговорення Універсалу Центральної Ради,—Комітет виніс такі постанови; 1) Ком. признає автономію України необхідною.

2) Для цього необхідно організувати людність Павлогородського повіту.

3) в справах організації і української Павлогородського повіту, Виконавчий Коміт. стає у згоду з організаційним Українським Комітетом і в дальшій своїй роботі має іти в повнім контакті з цим Комітетом; всяк робота з приводу Універсалу повинна йти в тому напрямі, щоб Український рух направити в загально-російське державне русло. Позаяк Катеринославська Губерньска Рада не дає нам жадних вказівок і директив, а сам організаційний Комітет дуже туманно уявляє собі дальшу свою роботу в напрямку реалізації Універсалу, до тогож практичне переведення його може зустрінути евентуально вороже відношення з боку деяких кол, Організаційний Комітет прохає Центральну Раду дати йому повні директиви і практичні вказівки по змозі найширші в справі реалізації Універсалу і запровадження в життя автономії України. В імени Українського Організаційного Комітету в Павлограді на Катеринославщині *Хорунжий Борис Гороховатський. Хорунжій М. Онищенко Козак И. Сухолин Евг. Киренко.*

—

Загальні збори *Ново-Андрієвського Комітету*, *Ісаївської* волости, Ананіївського повіту на Херсонщині, що відбулись 18 червня с. р. з представниками від Маріянівського, Скачарівського, Оленаранського, Доікторовського і Пединового Комітетів, взявши під розвагу непорозуміння, які зараз переживаємо на Україні, винесли таку резолюцію;

1) Вітати Українську Центральну Раду, як щирого борця за свободу України, що добиваються автономії і федерації.

2) Висказати обурення тим крикунам, що проголошують самостійність України.

Предсідатель *М. Васильченко.*
Член *Пайрелі.*

—

Збори Українців почтово-телеграфних служащих м. Київа 19 червня 1917 року, одноголосно ухвалили:

1) Вітати Центральну Раду, визнаючи її своїм Тимчасовим Урядом і уважати її постанови для себе обовязковими.

2) Оподаткувати себе, починаючи з 1-го липня, добровільними внесками на рідну справу, вгідно з ухвалою Універсалу Центральної Ради.

3) Вжити заходів для скликання Всеукраїнського почтового-телеграфного з'їзда і заснування Всеукраїнської почтово-телеграфної спілки. *Відповідальні організатори Зборів. І. Шматко, Литвиненко, Винниченко.*

—

Ми селяне *Мачухської Волости, Полтавського повіту*, щиро вітаємо Центральну Раду в боротьбі за національне відродження, одноголосно приєднуємось до універсалу і дуже бажаємо як найскорійше повести нас на кращий шлях національного життя.

З свого боку ми всіми силами будемо підтримувати і виконувати роспорядження Центральної Ради.

Разом з цим посилаємо 78 карбов. в скарбницю Ради. Сход згоджується на самообложения і як найскорійше ті гроші будуть прислані.

Голова волостного Комітету *Н.*
Члени Комітету *Шкура і Н.*

—

Миропільська волость, Новоградволинського повіту, Волинської Губерції зібравшись на громадську сходку, щиро вітають од душі Центральну Українську Раду і заявляють повну готовність служити рідним заповіданням і тим надіям, котрі висказані в Універсалі.

—

Збори українського збаражського військового гуртка вітають Українську Центральну Раду, желають успіха в роботі на користь автономії України в федеративній російській Республиці. Всіми силами піддержуватимуть Раду, висший Правительственний орган вільного Українського народа. Голова гуртка *Сердюк.*

—

Шаповаловський волостний схід борзенського повіту на Чернигівщині, ухвалив вітати Центральну Раду, як наш Тимчасовий уряд, і заявляє, що він буде іти поруч з нею і домагатися автономії України в федеративній Російській Республиці.

—

Селянська Громада на вічу у селі Озаричані, Кролевецького повіту 19 сього червня, вислухавши універсал, постановила од нині визнавати висшим правительством Українську Центральну Раду. Одправлено молебень з многоліттям Раді. *Озаричинська Громада.*

—

З'їзд селян *Линдвецького повіту*, прийнявши до уваги обнародуваний Радою Універсал, постановив признати Раду своїм правительственним органом і розпорядження її виконувати. Голова *Крамаренко.*

—

Сельська громада на вічу у селі Спаському Кролевецького повіту 19 сього червня, вислухавши універсал, постановила од нині визнавати вищим правительством Українську Центральну Раду. Одправлено молебень і многоліття Раді. *Спаська Громада.*

—

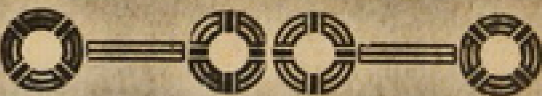
м. Борзна на Чернигівщині. 18 червня у нас відбулися надавичайні повітові Земські збори. Старий склад гласних був збільшений представниками від селян із повітового виконавчого Комітету і головами волостних виконавчих Комітетів. Чимало землевласників, які входили в склад старого Земства, на збори не явилось. На зборах був прочитаний Універсал Центральної Ради. Після промови О. П. Саєнко ухвалено ось які резолюції:

Заслухавши універсал Української Центральної Ради, Борзенське Земське зібрання признало, що він відповідає чувствам і надіям населення Борзенського повіту і взявши під увагу, що в Універсалі нема призвання до роз'єднання з Росією, а обороняється лиш законне право на автономію в демократично-федеративній республиці Російській, постановлено:

1) Признати Центральну Раду висшим Українським Правительственним органом і вести зносини з Центральною Радою по питанням Земського життя. Висказать настойчиве побажання, щоб Чернигівські Губерньскі органи були приспособлені в як найскорійшім часі до Центрального Українського Правительства.

2) З приводу цього, що в декотрих органах руської преси відмічено нетерпимість до законного і справедливого розвязання Українцями українського питання і взявши під розвагу, що таке відношення викликує з одної сторони, небажене одношення москалів до Українців, а з другої, роздражнюючи благородне чувство Українців, може довести до безнадійного розриву братніх народів, що в спільних інтересах цілком не бажане, навіть злочинно, земське зібрання поручає Управі звернуться до редакції газет з призивом не допускать до розгару взаімоненавистних національних страстей, а по братському признать за Українцями право на автономний устрій свого життя.

3) Признавши Центральну Раду висшим українським адміністративним органом, що стоїть на сторожі інтересів українського народу, і приняввши рішення зноситься по ріжним питанням з Центральною Радою, Земське зібрання уважає своїм обов'язком оказать Центральній Раді матерьяльну поміч, для чого ассігновать в її распорядження 3000 рублів, зачисливши розхід до § XIII.

Друкарня Центральної Української Ради. Михайлівська № 18. Тел. 17-00.